

2025-04-03
LI2023/00366 (delvis)
LI2023/00396 (delvis)
LI2023/00416
m.fl., se bilaga

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Statens jordbruksverk

551 82 Jönköping

Statens veterinärmedicinska anstalt

751 89 Uppsala

Uppdrag till Statens jordbruksverk och Statens veterinärmedicinska anstalt att analysera och föreslå nya åtgärder för att på ett ändamålsenligt sätt förebygga och hantera smittsamma djursjukdomar

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) i uppdrag att tillsammans utifrån nuvarande kunskapsläge analysera och värdera åtgärder för att förebygga och hantera smittsamma djursjukdomar. I uppdraget ingår att myndigheterna ska lämna förslag på prioriterade åtgärder för olika typer av djurhållning. Förslagen ska omfatta åtgärder som kan vidtas frivilligt av djurhållare i syfte att minska risken för uppkomst och spridning av smittsamma sjukdomar samt för att främja en robust livsmedelsförsörjning.

Myndigheterna ska värdera vilka förebyggande åtgärder som har störst potential att främja en robust animalieproduktion och som i störst utsträckning kan stärka den svenska försörjningsförmågan av animaliska livsmedel.

Myndigheterna ska särskilt analysera förebyggande åtgärder som kan vidtas för att förhindra smittspridningen av sjukdomen blåtunga i Sverige. Analysen ska omfatta en initial bedömning av om, och i så fall hur, vaccination bör prioriteras i förhållande till andra förebyggande åtgärder som ingår i analysen. Analysen ska också omfatta statens möjlighet att stärka djurhållares möjligheter att vidta förebyggande åtgärder.

Vidare ska myndigheterna göra en översyn av vilka djursjukdomar, utöver de som måste bekämpas enligt EU:s regelverk, som ska kunna hanteras genom

beslut om tvingande åtgärder för bekämpning och därmed upptas på en s.k. nationell sjukdomslista.

Vid översynen ska beaktas vilka risker olika sjukdomar innebär för djurhälsan, folkhälsan, utvecklingen av antimikrobiell resistens, animalieproduktionens konkurrenskraft och robusthet, livsmedelsförsörjningen och andra samhällsintressen. Vilka möjligheter och metoder som finns för att förebygga och bekämpa sjukdomarna och vilka kostnader som är kopplade till sådana åtgärder ska också övervägas. Slutligen ska en bedömning göras av i vilka fall det är motiverat utifrån ett allmänintresse att staten kan besluta om tvingande åtgärder. Det ska således vara proportionerligt, kostnadseffektivt och motiverat ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att vidta åtgärder mot de aktuella djursjukdomarna.

I uppdraget ingår även att återuppta arbetet i enlighet med det uppdrag som Jordbruksverket och SVA tidigare har haft att utreda och föreslå utformningen av ett effektivt system för att förebygga och hantera salmonella (LI2023/03897) med utgångspunkt i förslagen i myndigheternas rapport Förstudie om åtgärder mot salmonella hos lantbrukets djur (LI2023/00416). Myndigheterna ska också lämna förslag på de författningsändringar som bedöms nödvändiga.

Jordbruksverket och SVA ska löpande stämma av arbetet med Regeringskansliet. Jordbruksverket och SVA ska senast den 28 februari 2026 lämna en gemensam redovisning av den del av uppdraget som rör översyn av djursjukdomar till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Jordbruksverket och SVA ska senast den 28 november 2025 lämna en gemensam redovisning av analysen av möjliga åtgärder som rör blåtungor samt senast den 30 juni 2026 lämna en gemensam redovisning av den del av uppdraget som rör övriga förebyggande åtgärder till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Jordbruksverket och SVA ska senast den 30 april 2027 lämna en gemensam redovisning av uppdraget om förebyggande åtgärder och hantering av salmonella till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Den 29 augusti 2024 presenterades Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56). Utredningen menar bland annat att smittskyddsfrågor kommer att få ökad betydelse i animalieproduktionen och att en ökande risk för sjukdomsutbrott kan minska investeringsviljan hos företagare och påverka livsmedelsberedskapen negativt. Samtidigt kan, som utredningen ser det, ett förändrat klimat innebära att svensk djurhållning drabbas av nya djursjukdomar som inte finns i Sverige i dag. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att smittskyddsfrågor är av betydande samhällsintresse och anser att det är viktigt att Sveriges unikt goda djurhälso-status värnas.

Värdering av förebyggande åtgärder

I rapport 2022:3 Uppdrag att granska djurhållning med avseende på risken för uppkomst och spridning av nya smittor mellan djur och människor föreslår Jordbruksverket och SVA att myndigheterna ska få ett gemensamt regeringsuppdrag att utvärdera och analysera biosäkerhetsrutiner i olika typer av djurhållningar.

Vidare anser myndigheterna att det är angeläget att det ges möjlighet att mot bakgrund av de senaste årens utbrott av djursjukdomar analysera och utreda vilka eventuella sårbarheter det finns i svenska djurbesättningsars biosäkerhet. Enligt myndigheterna behöver det även analyseras vilka nya rutiner och åtgärder som kan vidtas i olika typer av djurhållning, särskilt mot bakgrund av att nya smittor kan komma in i landet med vilda djur eller vektorer, vilket leder till ökade smittämnen i miljön. Som Jordbruksverket och SVA ser det kan myndigheter använda resultatet av en sådan analys för att ge vägledning och information till djurhållare kring vilka ytterligare biosäkerhetsrutiner de bör vidta i sina besättningar. Utredningen bör enligt myndigheterna göras i nära samverkan med branschorganisationer för att ta tillvara de erfarenheter som finns i de berörda näringarna.

Regeringen anser att det finns goda skäl för att fortsätta arbeta förebyggande med exempelvis investeringar och kompetenshöjande åtgärder på gårdsnivå för att förhindra att sjukdomsutbrott drabbar tamdjursbesättningar. Med en robust inhemsk livsmedelsproduktion finns en ökad förmåga att upprätthålla livsmedelsförsörjningen under olika typer av störningar, och att minska de negativa konsekvenserna i de fall en störning uppstår.

Nationell sjukdomslista

I betänkandet En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62) föreslår Djurhälsolagsutredningen att en ny samlad djurhälsolag och djurhälsoförordning införs, som ska ersätta befintliga lagar och förordningar om förebyggande och bekämpning av smittsamma djursjukdomar. I betänkandet föreslås även att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans med SVA och i samråd med andra berörda myndigheter och organisationer göra en översyn av vilka djursjukdomar, utöver de som omfattas av EU-rättsliga bekämpningskrav, som behöver kunna omfattas av tvingande lagstiftningsåtgärder för bekämpning. Sådana sjukdomar bör enligt betänkandets förslag föras upp på en så kallad nationell sjukdomslista, som ska beslutas av regeringen och tas in i en bilaga till den nya djurhälsoförordningen.

Regeringen instämmer i att det behövs en översyn av vilka sjukdomar, utöver de som måste bekämpas enligt EU:s regelverk, som ska kunna omfattas av tvingande åtgärder för bekämpning. Vid översynen bör beaktas vilka risker olika sjukdomar innebär i förhållande till olika samhällsintressen, samt vilka möjligheter och metoder som finns för att förebygga och bekämpa sjukdomarna och vilka kostnader som är kopplade till sådana åtgärder. Det ska således vara proportionerligt, kostnadseffektivt och motiverat ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att vidta åtgärder mot de aktuella djursjukdomarna

Hanteringen av salmonella

I Jordbruksverkets och SVA:s rapport Förstudie om åtgärder mot salmonella hos lantbrukets djur (LI2023/00416) bedömer myndigheterna att nuvarande salmonellakontroll inte längre är funktionell. Myndigheterna fick därför ett förnyat uppdrag i Jordbruksverkets regleringsbrev 2024 (LI2023/03897) att utreda och föreslå utformningen av ett effektivt system för att förebygga och hantera salmonella med utgångspunkt från förslagen i rapporten. Det uppdraget redovisades den 28 februari 2025, men myndigheterna har framfört att de vill se en förlängning av uppdraget.

Regeringen instämmer i att ett fortsatt arbete med effektiva och ändamålsenliga åtgärder för hantering av salmonella är angeläget.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Nils Roos

Kopia till

Finansdepartementet/BA och OFA KO

Socialdepartementet/HC

Klimat- och näringslivsdepartementet/NM, NIM och BK

Bilaga
Fortsättning diarienummer
LI2025/00751 (delvis)